

जातम् R. 5. 1. -2 the noose of Varuṇa. -3 N. of Viṣṇu. [°]न्यायः the rule according to which an action for which no fruit is enjoined directly should be considered as having स्वर्ग as its फल. This is established in connection with the विश्वजित् sacrifice by Jaimini and Śābara in MS. 4. 3. 15-16. -जीवः the universal soul. -देव see under विश्व m. above. -दैवम्, -दैवतम् the asterism उत्तराषाढा. -धारिणी the earth. -धारिन् m. a deity. -धेना Ved. the earth. -नाथः lord of the universe, an epithet of Śiva. -पा m. 1 the protector of all. -2 the sun. -3 the moon. -4 fire. -पावनी, -पूजिता holy basil. -प्सन् m. 1 a god. -2 the sun. -3 the moon. -4 an epithet of Agni. -5 N. of Viśvakarman. -बीजम् the seed of everything. -बोधः a Buddha. -भावनः N. of Viṣṇu. -भुज a. all-enjoying, all-eating; (-m.) an epithet of Indra. -मेषजम् dry ginger. (-जः) a universal remedy. -भोजस् a. all-pervading; Rv. -मूर्ति a. existing in all forms, all-pervading, omnipresent; कल्याणानां त्वमसि महसां भाजनं विश्वमूर्ति Mā. 1. 3. (-र्तिः) 1 the Supreme Being. -2 N. of Śiva. -योनिः 1 an epithet of Brahman. -2 of Viṣṇu. -राज m., -राजः a universal sovereign. -रुची one of the seven tongues of fire. -रूप a. omnipresent, existing everywhere; तस्मिन् यशो निहितं विश्वरूपम् Bri. Up. 2. 2. 2. (-पः) an epithet of Viṣṇu. (-पम्) agallochum. -रेतस् m. 1 an epithet of Brahman. -2 of Viṣṇu. -वासः the receptacle of all things. -वाह a. (विश्वोही f.) all-sustaining. -विभावनम् creation of the universe. -वेदस् a. 1 all-knowing, omniscient; स्वरित नः पूषा विश्ववेदाः Āśirvāda-mantra. -2 a saint, sage. -व्यचस् f. N. of Aditi. -व्यापक, -व्यापिन् a. all-pervading. -संवननम् means of bewitching all. -संहारः general destruction. -सत्तम a. the best of all. -सहा 1 the earth. -2 one of the tongues of fire. -सारकम् the prickly pear. -सृज् m. 1 an epithet of Brahman, the creator; उपहृता विश्वसृग्भिर्हरिगाथोपगायने Bhāg. 7. 15. 71-72; प्रायेण सामग्र्याविधौ गुणानां पराङ्मुखी विश्वसृजः प्रवृत्तिः Ku. 3. 28; 1. 49. -2 an epithet of मयासुरः; नाना विभान्ति किल विश्वसृजोपकल्पताः Bhāg. 10. 75. 32.

विश्वक a. All-pervading, all-containing.

विश्वका The Gangetic kite; L. D. B.

विश्वंकरः The eye (n. according to some.)

विश्वतस् ind. On all sides, all round, everywhere; धारासारानपि विकिरा विश्वतो वारिदेन Bv. 1. 30. -Comp. -मुख a. having a face on every side; एकत्वेन पृथक्त्वेन बहुधा विश्वतोमुखम् Bg. 9. 15.

विश्वथा ind. Everywhere.

विश्वदानीम् ind. Ved. At all times.

विश्वंभर a. All-sustaining. -रः 1 The all-pervading being, the Supreme Spirit. -2 An epithet of Viṣṇu. -3 Of Indra. -4 Fire; विश्वंभरो वा विश्वंभरकुलाये तं न पश्यति Bri.

Up. 1. 4. 7. -रा The earth; विश्वंभरा भगवती भवतीमसूत U. 1. 9; विश्वंभराप्यतिल्लुर्नरनाथ तवान्तिके नियतम् K. P. 10; [°]अधीश्वरः, [°]सृज् a king. -Comp. -कुलायः a fire-receptacle; Bri. Up. 1. 4. 7.

विश्वयुः Air, wind.

विश्वह ind. At all times. -हा ind. Everywhere.

विश्वस् 2 P. 1 To confide in, trust, rely on, place confidence in (usually with loc.); पुंसि विश्वसिति कुत्र कुमारी N. 5. 110; न जानामि केनापि कारणेनापहस्तितसकलसखीजनं त्वयि विश्वसिति मे हृदयम् K. 233; Ku. 5. 15; (sometimes with gen. also). -2 To rest secure, be fearless or confident; विश्वसे पक्षिगणैः समन्तात् Bk. 2. 25. -Caus. To cause to believe, inspire confidence in; ऋते क्रौर्यात् समायातो मां विश्वासयितुं तु किम् Bk. 8. 105; Pt. 1. 192.

विश्वसनीय pot. p. 1 To be relied upon, trustworthy, reliable. -2 Capable of inspiring confidence; अहो दीप्तिमतोऽपि विश्वसनीयतास्य वृषः Ś. 2; M. 3. 2.

विश्वसित p. p. 1 Full of confidence, fearless. -2 Trusted.

विश्वस्त p. p. 1 Believed in, trusted, relied on. -2 Confiding, relying on. -3 Fearless, confident. -4 Trustworthy, reliable. -स्ता A widow; सुचिरं सह सर्वसात्वतैर्भव विश्वस्तविलासिनीजनः Śi. 16. 14 [here sense (3) also is intended].

विश्वासः 1 Trust, confidence, faith, reliance; दुर्जनः प्रियवादीति नैतद्विश्वासकारणम्; विश्वासोपगमाद्भिन्नगतयः शब्दं सहन्ते मृगाः Ś. 1. 14; R. 1. 51; H. 4. 103; न मातरि न दारेषु न सोदये न चात्मनि विश्वासस्तादृशः पुंसां यादृग्भिन्ने स्वभावजे Pt. -2 A secret, confidential communication. -Comp. -कार्यम् a confidential matter of business. -घातः, -भङ्गः breach of faith, treachery, perfidy. -घातकः, -घातिन् m. a treacherous fellow, traitor. -पात्रम्, -भूमिः, -स्थानम् an object of confidence, a reliable or trusty person, a confidant.

विश्वासनम् Producing confidence.

विश्वाची Paralysis of the arms and the back.

विश्वाधायस् m. A god, deity.

विश्वानरः An epithet of Savitri.

विश्वामित्रः [विश्वं मित्रं यस्य, विश्वस्य मित्रं वा पूर्वपददीर्घः; P. VI. 3. 130] N. of a celebrated sage. [He was originally a Kṣatriya, being the king of Kānyakubja and son of Gādhi. One day while out hunting, he went to the hermitage of the great sage Vasiṣṭha, and seeing there the cow of plenty, offered him untold treasures in exchange for it, but being refused he tried to take it by force. A long contest thereupon ensued, in which king Viśvāmitra was signally defeated; and so great was his vexation, and withal so greatly